

ko pismo odprl, kar pa ni resnično. To imam plačilo za šestno častno službo kr. šolskega načelnika! Ko sem po uradna pisma prišel, bil sem še od uradnika V . . . po nemškutarsko prijazno pozdravljen: „packen Sie sich“.

V pretečenem letu so žandarji pred mojo hišo znanega tata zasačili, kateri je bil isto noč 2 zavornici in eno čutaro ukradel. Ta je bil 8 dni zaprt, jaz pa zaradi neprevidnosti na 10 dni!

Janez Stepenšek, posestnik.

Iz Vranskega okraja. Nič veselega nimam poročati. Nesreča sledi nesreči. Posebno slabo se je predpust obnašal. Najpopred pogorela sta dva velika kozolca s krmo natlačena, eden v Prekopi in eden v Gomilski, prvega je fantič z žveplenkami vžgal, za drugega se pa nič gotovega ne ve. — V pondeljek pred pustno nedeljo je Jurij Kouče v št. Jurji hrast sekal, ki se je tako nerodno podrl, da mu je glavo zdrobilo in je v malo urah dušo izdehnil. Pustno nedeljo ob 7 uri zvečer gre Jovan mlajši, posestnik v Prekopi, s svojo ženo in dvema svojima sestrama in še z enim prijateljom Jakobom Rančigajem v Kapli iz Vranske. Za njim pridrvijo štirje s kolmi in jima tako glave razbijejo, da bosta težko pri življenji ostala. Lopeže so že večidel spravili pod ključ. O tatvini že davno pri nas ni bilo čuti, ali kar na enkrat so od nekod prilomastili in na en večer na veči krajih vlomili in pokradli, pri drugih pa odpodeni bili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz bojišča ne smemo in deloma tudi ne moremo poročati, kakor bi radi. Zabranjeno nam je. Samo to smemo ponatisnoti, kar je vlada objavila. No, in vladina poročila pravijo, da so od 16. februarja naprej 4 naši poveljniki: Haas, Leddihn, Arlov in Sekulič, od 4 strani zgrabili Zagorje in Krbljino planino, da ondi skrite vstaše vjamejo. Toda oberst Haas in general Sekulič bila sta toliko zadržana, da so vstaši odnesli pete. V Kolinoviči in v Krbljini planini so se vsi 4 poveljniki naposled našli, premagavši vse napade vstašev, toda konca niso storili vstaji. Od vstašev je baje mnogo palo, naših je le nekaj mrtvih in ranjenih. V Stolci so vplavljenega poveljnika vstašev, Šutiča, ustrelili. — V državnem zboru so naši poslanci pritrdili v to, da se ima hitro od 1. marca uže pričeti pobirati vzvišena colnina od kave (16 gold.), od rozin (6 gl.), čaja (50 gl.), šampanjevca (20 gl.). ker bi sicer trgovci na škodo državnej blagajnici dali pripeljati mnogo ovega blaga. Dalje so dovolili brambovskemu ministru 120.000 gl. v podporo ženam in otrokom 17.675 rezervistov pod orožje sklicanih. Dalje obravnavajo poslanci proračun za l. 1882. Nemški liberalci pri takšnih prilikah vedno upijajo, da je nemštvo v nevarnosti, pa nihče tega ne veruje, še sami menda ne. — Nova

colninska postava, predložena državnemu zboru, je dogovorjena z ogerskim ministerstvom in bode velike koristi za obrtnike, železne fužine, pa tudi za kmete, ker bode branila vvažanje tujega blaga, katero nam do sedaj toliko škoduje, ker našim pridelkom ceno gubi, denar iz dežele jemlje in državno blagajnico na suhem pušča. Liberalci so to v svojej gorečnosti za svobodno kupčijo zakrivali. Sedaj pripajajo naši poslanci tudi temu v okom. Ob enem tirjajo naši poslanci zdatno obdačenje borze, kder se večidel sami bogati Judje šopirijo in milijone zaslužijo, davka pa skoraj nobenega ne plačujejo. — Slovenci zahtevajo v prošnjah poslanih državnemu zboru pravico svojemu jeziku pri sodnijah in nadsodnijah v Ljubljani. — V ogerskem državnem zboru bilo je veliko besedovanja zaradi Bosne; naposled je obveljala odkritosrčnost Tiszajeva: „v Bosno in Hercegovino smo šli, da zatremo južne Slované.“ Čudno pa je, da k temu hrvatski poslanci molčijo in tiho čepijo v Budimpešti, kakor lipovi bogovje.

Vnanje države. Ruski general Skobeljev je najbolj razdražil Nemce, zlasti Pruse; nemško-pruski listi uže ugibajo, kako in kde bi se najleži dalo z vojsko udariti na Rusijo. Toda Rusi so menda to uže naprej vedeli, ker imajo blizu prusko-nemške meje od lani zbrano mogočno vojsko: 3 vojniške oddelke, 1 divizijo garde in ogromno število konjenikov. — Jako iznemirila je svet novica, da rumunsko ministerstvo dela izredne priprave zlasti proti avstrijskej meji blizu Erdelskega. — Turški sultan poriva vojakov proti Mitrovici in Novemu pazaru. — Papež se zopet pogajajo z Bismarkovim poslanikom, da bi se „kulturnej borbi“ na Nemškem konec storil. Odkritosrčnosti manjka Bismarku, drugače bi uže davno bil mir. Kot minister bi rad katoličane pridobil, kot lutrovec zatrl. — Francozi dobijo zopet krvavega dela v Afriki, mohamedanski Arabi v Tunisu so vstali in napadajo francoske posadke. Odstavljeni minister Gambetta rogovili prav marljivo, njegovi listi povdarjajo zvezo z Rusi in vojsko zoper Nemčijo. — Angleški minister Gladstone dobil je od gosposke zbornice nezaupnico, češ, da je on zakrivil homatije na Irskem. Toda zbornica poslancev mu je dala zaupnico, in vsled tega ostane Gladstone še minister; on je najsrditnejši sovražnik Avstrije in dela na to, da se nam vzame Bosna in Hercegovina.

Za poduk in kratek čas.

Iz Konjice v Jablanico.

Konjica je bila nekdanj bogato, slovito in znamenito mesto vsled ugodne lege na meji dveh lepih, rodovitih dežel. Sedaj pa je revna osamela in zapuščena, vendar smem reči in prerokovati če tudi nisem ne veliki ne mali prerok, da se jej

boče v novi dobi, ki je nastopila s prihodom avstrijske vojske, povrniti nekdanja slava, nekdanje blagostanje. Vsaj zora že gotovo sije Hercegovincem, in ako Bog da in stara sreča, boče tudi dan napočiti — dan jasni in veseli. Take in ednake misli in želje so se mi rajale v glavi in sreci, ko sem na večer v topli župnikovi izbi listkal po knjižici od častitega o. Andrije v spomin podarjeni: „Hercegovina za devetdeset godina vezirovanja Hali Pašina. Spievao jedan Hercegovac. Čisti prihod od ove pjesme namenjen je earkvenim potrebštinam v Hercegovini. U Beču troškom Hervačanina. 1863 l. str. VI. 93.“ Delce obsega 4 pesni, ki opevajo neslavno vladanje po silovitih činih slavnega vezira Ali Rizvanbegovića. Prvi spev začenja z otožno ogovorom nesrečne zemlje Hercegovine:

„Svetog Sabe vojvodino krasna,
Herceg-zemljo, moja tužna majko!
Kamo sreća, da radjala nisi,
Nego vazda neplodnicom bila:
Jerbo slavnih i ako si majka,
I nakazu ti porodi grubu.“

To pesen-žalostinko je neki zložil o. Peter Bakula, ki je umrl dne 2. oktobra 1874.

Isti mož je poslal med svet tudi: „O francuskom in pruskom ratu godine 1870—1871. Pjesme oca Petra Bakule Franjevca Hercegovca.“ Žal, da je marljivi pisatelj, ki je po vseh rožicah in na vseh cvetlicah nabiral strdi, da jo predela v sladko medico, prenašlo umrl in ni dočakal, česar je tako željno čakal, ugodnejših časov za svojo domovino.

V četrtek 23. januarja zahvalim se iskreno vrlenu župniku za toli prijazno pogostovanje in nastopim daljno pot v družbi dveh vojakov, nekega Gornještajerca in nekega Slavonca, ki me naj spremljata na današnjem dolgem maršu do Jablanice. Takoj zunaj Konjice se nam je še pridružila zelena Narenta, da nas kratkočasi vos dragi dan s svojim rahlim šumljanjem ali pa glasnim bučanjem in peliskanjem čez hudo skalovje. Cesta, katero so na raznih krajih delavni Slovenci, doma iz različnih krajskih mest in vasi, skrbno nasipavali s kamnjem, v bližnih kamnolomih narušenim, bila je tu in tam tako ozka, da se voz ne more voza ogniti, in je tako tikoma Narente vodila, da človeka omotica napade, ako pogleda tje doli v kacic 40 do 50 čevljev globoki prepad. V prvi vasi od Konjice gor — v Čelebići stoji majhna srbska cerkva v sredi pokopališča, katerega grobovi so z debelimi kamni zasipani, ker menda potrebne zemlje primaukuje. Hiše, redko po okolici nasejane, so vse zidane, nizke, krite z belimi ploščami, da izgledajo strehe, kakor bi je vedno sneg odeval. Zanimivo srečali in pustili na desnem obrežji mestice Lisići na blizo s 50 poslopji in z mično džamijo, na levem bregu pa sela: Ribič, Ostrožac, visoko v hribih ležečo vas Markovo in pa samotno

Papreško, kamor smo došli, ko je bilo solnce že pol neba prevalilo. Pri neizmerno ubornem bramu privežemo h košati tepki konje in stopimo v porušeno bajto, v koji je bivala katoliška družina Franjo Bošnjak z ženo Maro in sinkom Matom. Trojica je čepela pri ognjišči na sredi sobe, da se greje in kuha kavo za mimo gredoče popotnike. Ako čitatelj ne veruješ tega, kar ti poročam o goli revščini teh Hercegovcev, ne bode čuda, ker jaz sam, ki sem vse to z lastnim okom gledal, težko vernjem. Koliba ni imela oken, le majbni dušniki so spuščali dim in smrad iz izbice, v njo pa mrzli sever, pred katerim je dregetal in se mraza tresil v tenko srajčico oblečeni Mato. Hišne priprave nisi našel, da je tvoje oko še tako skrbno stikalo po njej. Tem sirotam so prsti glavnik, mlakice po veži ogledalo, trda zemlja pa miza, stol in postelj. Da je, kakor je, pove tudi Antun Knežević, nekdanj špiritual bosanskih klerikov v Djakovu, sedaj župnik v Leskovici podkraj Varcara, v svojej pesni: „Suze Bošnjaka nad grobnicom kralja svojega u Jajcu“, v kateri opisuje siromašne kočje siromašnih kristijanov rekoč:

„Moja kuća, v kojoj stanujem,
I v kojoj grozne suze lijem,
Kući jednoj zar da prilikuje,
Gdje stvor prosti treba da stanuje?
Na ledini tvrdoj načinjena,
Kaljužinom crnom obliepljena,
A ševarjem odsgor zastrita,
Da me brani od zloga vremena.
A unutra ni podnice nemam.
Što je izba, zato ni neznadem.
Za prozore šupljina mi služi,
Da mi sunce sjajnu zraku pruži,
Da prosvietli tu grobnicu mračnu,
Razveseli nekaku djeticu....
Blagor si vam, vuci i medvedi
I ostala divljačina zvjeradi!
Vaša kuća bolja je od moje;
A vi v njoj živite sgodnije.“

Odhajaje od tega kraja, kder nesreča skoro nesreči oduška ne daje, spomnil sem se izreka nekega zgodovinarja, ki nekako tako pravi: ko bi zamoglo solnce brati liste žalostne zgodovine, ki se semtrtje vrši na zemlji, da bi zamoglo to storiti, kadar se suče zemlja okolo solnca ter obrača liste svojih letopisov, solnce bi si zkrilo obličje pri marsikterem poglavji in marsikteri točki.

(Dalje prihod.)

Novo knjžice za slov. ljudstvo.

V založbi ljubljanskega knjgotrčca J. Giottinija izišle so 3 nove knjžice za prsto slov. ljudstvo v lepimi barvanimi naslovi in za odraščene ljudi s prav primernim zapopadkom. Prvi dve knjžici z naslovoma: „Črni bratje“ in „Pod Turškim jarmom“ obsegate dve od g. F. H. poslovenjeni zanimivi povesti, kateri je g. prevoditelj

za nas še zanimivejši naredil s tem, da je v obeh povestih za glavne osebe naredil Kranjske rojake. Tretja knjižica pa obsega: „Zbirko ljubimskih in ženitovanjskih pisem“, ktero je po raznih izgledih sestavil tudi g. F. H. V svoje opravičevanje in pojasnjenje piše g. pisatelj v uvodu: „Nauk za spisovanje ljubimskih in ženitovanjskih pisem je iz dveh ozirov potreben; prvič za take, ki ne najdejo sami pravih besedi za svoje občutke, drugič pa za take, ki ne znajo popolnem pravilne slovenščine pisati, ter iz tega vzroka iščejo izgledov. Tak nauk tudi ni pohujšljiv, kajti ženitovanjska pisma so sama na sebi potrebna, ljubimska pisma pa so se pisala in se bodo tudi brez tega nauka, samo da bodo vsled tega nauka morda lepša in nrajveje sestavljena, ko brez njega. Cena tem knjižicam je prav nizka, zvezek po 20 kr.“

Smešnica 9. Župan in žandar prideta v neko hišo iskat ukradenega purana pa ga ne moreta najti. Ko se žandar odpravlja, pokliče gospodinja župana nazaj in mu na uho zasepeče: Bog Vam plati, da niste v zadnji hiši v postelji pod slamo pogledali. Boter, tam je puran. Ali čeravno je župan bil boter, moral je puran izpod slame, tatica pa v lukujo!

Razne stvari.

(*Javno zahvalo*) izreka župan Lah v sv. Janži pri Velenji c. k. okrajnemu glavarju g. Finettiju za dar 201 fl. katerih je tukajšnjim po toči poškodovanim izprosil in razdelil.

(*Iz Velenja*) se piše, da je v sv. Janži 20. febr. 6letni fantek Videmšekov z žveplenkami užgal gospodarsko poslopje, hitro je še sosedovo Glušičevo v plamenu. Kmalu sta obadva posestnika pogorela do tal. Nesrečnega nista zavarovana, škode je 5000 fl. Hišo Novinškovo so pridni ljudje komaj obranili.

(*Prošnje g. dr. Vošnjaku*) v državni zbor poslane so občine Brežiškega sodnijskega okraja: Zdole, Mostec, Selo, Gaberje, Veliki Obrež, Mihalovec, Kapele, Globoko, Pišce, Artiče, Zakot in Sromlje, da naj na to dela, da se jednako-pravnost slovenskega jezika tudi pred sodnimi uradi uže vendar jednokrat obistini in da se v to svrhu za Slovence napravi nadsodnija v Ljubljani.

(*Z revolverjem ustrelil*) je se v gornjej Vižingi gimnazijalec in sin mahrenberškega notarja, Oskar Rudel.

(*Novi notarji*) imenovani so g. Čebal za Doberloves, nekov Lausegger iz Gradca pa za Borovlje na Koroškem.

(*Slovensko tožbo*) za Bl. Sporina zoper M. Tekaveca zavoljo 85 gld. pri c. k. sodnji celjski vložil je g. dr. Jožef Seruec. Tožni den pride in M. Tekavec z dr. Glantschniggom, pa obadva sta rekla, da ne odgovarjata na slovensko vlogo, ker sodnijski jezik v Celji je nemški. Na to je prosil g. dr. Filipič v imenu dr. Serueca, naj se trdo-

vratneža koj obsodita ali kontumacirata, kar se je tudi zgodilo. Radovedni smo, kaj bo sedaj g. Waser storil na pritožbo dr. Glantschniggovo!

(*V Zimici*) mariborskega okraja je nekdo Sekolovo viničarijo užgal; viničarju pogorelo je vse imetje, 1000 gold. cenjeno.

(*Zaslepljeni nemškutarji*) koroški, od liberalca zapeljani župani Velikovskega okraja, so protipostavno v Celoveci zborovali in ropotali zoper poslanca g. dr. Vošnjaka, da se je potegoval za narodne pravice koroških Slovencev. Zraven so neresnico trdili, češ, da nobena slovenska srenja ni zoper ponemčevanje v šolah (No, sv. Jakobska v Rožu uže prav dolgo nasprotuje) in očitali poslancu, da mejnarodni mir kali. Zaslepljenci!

(*Od cesarja odlikovan*) je g. Janez Miklošič, brat slavnega učenjaka dr. Fr. Miklošiča, učitelj na pripravniškeji vladnici v Mariboru. Prejel je zlato križec za zasluge. Čestitamo!

(*Osepnice*) hudo razsajajo po Slov. goricah, zlasti v fari sv. Trojice; šola pri sv. Marjeti na Pesnici je, 30 dni zavoljo osepnice zaprta, se zopet pričela.

(*Iz Središča*) se poroča, da je v vasi Sivici pod Čakovcem med silnim vetrom ogenj upepelil 15 poslopij, zgorelo jo treje ljudij.

(*Ogenj*) V spodnjej Gorici na Dravskem polji pogorelo je 26. februarja 14 posestnikov; 27. pa je nekdo v Račah posestniku Sternu psa ubil in potem hram užgal.

(*„Mir“*) ima uže 1600 naročnikov. Čestitamo uredništvu, pa sploh koroškim Slovence!

(*Učitelj*) postal je g. Planker v Laporji, v pokoj stopil je g. Anton Kostanjšek pri sv. Ilji.

(*Posojilnica mariborska*) vrlo napreduje, ter ima v svojej uradnici v graškem predmestju v g. dr. Radajeveji hiši vse lepo urejeno.

(*Jour fixe*) v Mariborskeji čitalnici se je vrlo obnesel v nedeljo 26. februarja, G. dr. Jos. Pajek je obilno zbranim čitalničarjem kaj zanimivo in gladko razlagal o slovanskih rojenicah in sojenicah.

(*Pustni torek*) našemal se je vojšak na odpustu v Novi cerkvi, da bi šel „v maskare“. — V tem trenutku mu po pošti dojde poziv, da ima že na pepelnico „einrukati“ — in zdajci se mu je pust spremenil v — velik petek.

(*Napredovalni kurz*) za učiteljice ženskih ročnih del na mariborskem industrijalnem kurzu začne 1. maja t. l. Oglašja se pri ravnateljstvu do 15. aprila. Kurz traja 6 tednov!

(*Dobrega živinozdravnika*) dobili so Središčauje. Uže marsikaterega je nesreče pri živini otel.

Loterijne številke:

V Gradci 25. februarja 1881: 73, 53, 15, 27, 6.
Na Dunaji „ „ 75, 6, 78, 13, 17.
Prihodnje srečauje: 11. marca 1882.